

POSTANOWIENIE

Dnia 11 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Księżak (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Marek Dobrowolski

w sprawie ze skargi A. T.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki

w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie pod sygn. akt III AUa 1614/20

z udziałem Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 11 października 2022 r.

- 1. stwierdza, że w postępowaniu prowadzonym przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie o sygn. akt III AUa 1614/20 nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 2. zaleca Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie wyznaczenie terminu rozprawy apelacyjnej w sprawie o sygn. akt III AUa 1614/20 nie później niż w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia Prezesowi Sądu Apelacyjnego w Krakowie odpisu niniejszego postanowienia;**
- 3. przyznaje A. T. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie kwotę 2000 zł (dwa tysiące złotych);**
- 4. w pozostałym zakresie skargę oddala;**

5. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz A. T. kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania wywołanego skargą.

UZASADNIENIE

Pismem z 12 lipca 2022 r. (data oddania w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego) A. T. (dalej także: „skarżąca”) wniosła o:

1. stwierdzenie, że w sprawie o sygn. akt III AUa 1614/20, toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie, nastąpiła przewlekłość postępowania;
2. wydanie Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie zaleceń podjęcia w wyznaczonym terminie odpowiednich czynności zmierzających do możliwie najszybszego rozpoznania sprawy, w tym w szczególności wyznaczenia terminu rozprawy apelacyjnej;
3. przyznanie skarżącej od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie sumy pieniężnej w kwocie 4000 zł;
4. zasądzenie do Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz skarżącej zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skarżąca wskazała, że postępowanie przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie, wywołane wniesioną przez A. T. apelacją od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z 5 marca 2020 r., sygn. akt VII U 746/19, toczy się dwa lata, a w tym czasie nie zostały podjęte jakiekolwiek czynności istotne z punktu widzenia prowadzonego postępowania – w szczególności nie doszło do wyznaczenia terminu rozprawy apelacyjnej.

W odpowiedzi na skargę Skarb Państwa – Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie wniósł o jej oddalenie, a w przypadku jej uznania – o przyjęcie mniejszej kwoty odszkodowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu

przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2018, poz. 75; dalej: „u.s.p.p.”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w tej sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Po dokonanej na potrzeby rozpoznania niniejszej skargi analizie akt sprawy toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie pod sygn. akt III AUa 1614/20, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że w tej sprawie doszło do przewlekłości postępowania.

Jak wynika z akt przedmiotowej sprawy, od momentu złożenia przez skarżącą, za pośrednictwem operatora pocztowego, apelacji od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z 5 marca 2020 r., sygn. akt VII U 746/19 – co nastąpiło 2 maja 2020 r. – podjęte zostały następujące czynności.

Zarządzeniem z 29 maja 2020 r. akta wraz z apelacją zostały przedstawione Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie. Akta wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Krakowie 5 czerwca 2020 r.

8 czerwca 2020 r. narzędzie informatyczne SLPS przydzieliło sprawę sędziemu referentowi D. P.. Tego samego dnia został wygenerowany raport z losowania.

Zarządzeniem z 10 czerwca 2020 r. odpis apelacji został doręczony pełnomocnikowi pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Chrzanowie. Odpis apelacji został odebrany przez pełnomocnika pozwanego 19 czerwca 2020 r. Poczynając od tej daty Sąd Apelacyjny w Krakowie nie podjął żadnych innych czynności w sprawie.

Trwająca tak długo bezczynność sądu orzekającego w sprawie – w szczególności biorąc pod uwagę fakt, że wymagane na danym etapie postępowania czynności, sprowadzające się do wydania zarządzenia o wyznaczeniu terminu rozprawy apelacyjnej, były czynnościami czysto

technicznymi – uzasadnia stwierdzenie, że w postępowaniu prowadzonym przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie o sygn. akt III AUa 1614/20 nastąpiła przewlekłość. Jakkolwiek bowiem kilku, czy nawet kilkunastomiesięczny okres wyczekiwania na termin rozprawy apelacyjnej mieści się w pojęciu rozsądnego terminu, w którym sprawa może oczekiwać na jej rozpoznanie, to jednak za nieuzasadnione uznać trzeba zwlekanie z wyznaczeniem terminu rozprawy przez okres niemal dwóch lat, jak to miało miejsce w omawianym przypadku. W realiach niniejszej sprawy tego rodzaju stwierdzenie jest uzasadnione także ze względu na wspomnianą już okoliczność, że czynności, które Sąd Apelacyjny w Krakowie powinien był powziąć, sprowadzały się do wydania zarządzenia – a zatem orzeczenia o charakterze formalnym, a nie merytorycznym – o wyznaczeniu terminu rozprawy apelacyjnej.

Wobec powyższego należało stwierdzić, że w niniejszym przypadku doszło do przewlekłości postępowania – polegającej na braku podjęcia czynności zmierzających do wyznaczenia rozprawy apelacyjnej, który to stan utrzymywał się dłużej niż to konieczne.

Niezależnie od powyższego należy zwrócić uwagę na podnoszoną w odpowiedzi na skargę kwestię pogarszającej się sytuacji kadrowej Sądu Apelacyjnego w Krakowie oraz związanego z tym zwiększającego się obciążenia poszczególnych sędziów w tym Sądzie orzekających. W tym aspekcie nie sposób przypisać winy w powstaniu przewlekłości postępowania wyłącznie Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie. Wskazywane braki kadrowe wynikają bowiem ze złej organizacji wymiaru sprawiedliwości na poziomie ogólnokrajowym, ponieważ to na władzach państwowych spoczywa obowiązek należytego zorganizowania funkcjonowania władzy sądowniczej. Rzeczpospolita Polska ma, wypływający z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz z art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz.U. 1993, nr 61, poz. 284 ze zm.), obowiązek takiego organizowania systemu jurysdykcyjnego, aby właściwe sądy mogły podołać rozstrzyganiu spraw sądowych w rozsądnych terminach (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 lipca 2005 r., III SPP 121/05; z 16 stycznia 2018 r., III SPP 57/17).

Niemniej jednak powołane okoliczności są całkowicie niezależne od stron toczącego się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie postępowania, a zwłaszcza od skarżącej, która swoim zachowaniem w żaden sposób nie przyczyniła się do wydłużenia czasu jego trwania. Sygnalizowane trudności – choć z punktu widzenia Sądu Apelacyjnego w Krakowie mają charakter obiektywny – nie powinny zatem blokować sprawnego prowadzenia postępowania.

Stosownie do art. 12 ust. 3 u.s.p.p. na żądanie skarżącego lub z urzędu sąd zaleca podjęcie przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty albo przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie, chyba że wydanie zaleceń jest oczywiście zbędne. Zalecenia nie mogą wkraczać w zakres oceny faktycznej i prawnej sprawy.

Mając na uwadze, że w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie pod sygn. akt III AUa 1614/20 dotychczas nie został wyznaczony termin rozprawy apelacyjnej, Sąd Najwyższy zalecił jej wyznaczenie nie później niż w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia Prezesowi Sądu Apelacyjnego w Krakowie odpisu postanowienia stwierdzającego przewlekłość postępowania.

Zgodnie z art. 12 ust. 4 zd. 1 u.s.p.p. uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa sumę pieniężną w wysokości od 2000 zł do 20 000 zł.

W ocenie Sądu Najwyższego żądana przez skarżącą kwota 4000 zł jest nieadekwatna – w szczególności biorąc pod uwagę treść art. 12 ust. 4 zd. 2 u.s.p.p., zgodnie z którym bazowa wysokość sumy pieniężnej, przyznawanej od Skarbu Państwa, wynosi 500 zł za każdy rok dotychczasowego postępowania, a także okoliczność, że skarżąca nie wykazała, aby sprawa miała dla niej szczególne znaczenie (art. 12 ust. 4 zd. 3 u.s.p.p.) – ograniczając się do lakonicznego stwierdzenia, że wskutek przewlekłości postępowania doznała uszczerbku. Skarżąca nie wskazała, na czym ów uszczerbek polegał, nie określiła jego charakteru ani szczególnych konsekwencji. Biorąc to pod uwagę, Sąd Najwyższy uznał za odpowiednie przyznanie skarżącej sumy pieniężnej w wysokości 2000 zł – w pozostałym zakresie oddalając skargę.

O kosztach postępowania, na które złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika skarżącej, będącego radcą prawnym, ustalone stosowanie do § 14 ust. 3

rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2018, poz. 265) na kwotę 240 zł, orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 8 ust. 2 u.s.p.p.

[as]